

Espanya, una llosa per a les pensions catalanes

Un estudi del Cercle d'Estudis Sobiranistes calcula que el dèficit català de la balança fiscal de la Seguretat Social va ser de 3.644 milions d'euros el 2007, un 1,85% del PIB. Un sistema propi de Seguretat Social a Catalunya al marge de l'estat faria augmentar la pensió mitjana dels catalans de 174,7 euros mensuals.

Cada pensionista català perd 174,7 euros mensuals pel fet de dependre d'Espanya. El sistema espanyol de caixa única de la Seguretat Social limita el nivell de les prestacions que percep aquest col·lectiu a Catalunya, de manera que els empresaris i treballadors en actiu contribueixen força més a aquesta caixa única que no pas reben els nostres pensionistes per jubilació i viduïtat. És a dir, que també en l'àmbit de les prestacions socials, Catalunya pateix un dèficit fiscal amb l'estat.

Tot i que de menor magnitud que el dèficit fiscal general, que el Ministeri d'Economia espanyol va situar per sobre del 8% del PIB català, la diferència entre els ingressos de Catalunya a la caixa única espanyola de la Seguretat Social i la despesa que repercuteix en els serveis i pensions als ciutadans catalans es va situar en l'1,85% del PIB català el 2007, seguint la metodologia del flux monetari. En concret, es tracta de 3.644 milions d'euros, el 14,7% dels ingressos aportats, que s'escolen en el trajecte Madrid-Barcelona. Si l'anàlisi es fa amb el mètode del flux benefici, que és el preferit per l'estat perquè li resulta més beneficiós, les xifres són igualment alarmants: 3.123,9 milions d'euros de dèficit per a Catalunya, un 1,59% del producte interior brut.

Les pensions dels catalans no reflecteixen la més alta productivitat de l'economia catalana, la seva taxa d'ocupació, un 10% superior a la mitja-

na espanyola, ni l'elevat nivell de vida del país. Per aquestes raons, Catalunya genera més ingressos a la Seguretat Social que no la resta de l'estat. El Principat produeix gairebé el 19% del PIB de l'estat espanyol, mentre que la seva població no arriba al 16%. Aquesta diferència fa que la pensió mitjana d'un català, que el 2007 era de 704 euros, no reflecteixi la més gran productivitat de l'economia catalana, de manera que les despeses són inferiors a les que s'obtidrien amb un sistema propi de seguretat social. També cal afegir-hi un segon factor explicatiu: la taxa de dependència demogràfica de Catalunya –població de més de 65 anys– també és inferior a la mitjana de l'estat.

Això ho conclou l'estudi encarregat pel Cercle d'Estudis Sobiranistes a un equip d'experts en l'àmbit de les pensions de diverses universitats catalanes, coordinat per la doctora en economia i degana de la Facultat de Ciències Econòmiques de la UB, Elisenda Paluzie, i la professora d'Economia de la UAB experta en pensions Guadalupe Souto.

Una SS catalana viable. L'eurodiputat del PP Alejo Vidal Quadras assegura que en una Catalunya independent els catalans no tindrien pensions de jubilació ni de viduïtat. Les xifres de l'estudi "El dèficit fiscal del sistema de Seguretat Social català amb l'administració central", corresponents al període 2004-2007, no únicament

Si el Principat de Catalunya tingués un sistema propi i independent de Seguretat Social, un pensionista que ara cobra 704 euros mensuals en cobraria 878.

RAFA GL

desmenteixen aquesta amenaça sinó que revelen que "una seguretat social espanyola ja no és viable, i que sense Catalunya aquest sistema de caixa única és una ruïna", segons que afirma el notari Alfons López Tena, president del Cercle d'Estudis Sobiranistes.

Les xifres contingudes a l'estudi, que són les publicades oficialment per l'estat espanyol, posen de manifest que sense les aportacions de Catalunya a la Seguretat Social de l'estat, el seu fons de reserva no hauria estat superior a 4.500 milions d'euros per al període 2004-2007, mentre que la dotació d'un fons de reserva a Catalunya hauria pogut pujar fins a 13.097,20 milions d'euros per a aquest mateix període.

Això vol dir que una Seguretat Social catalana al marge del sistema espanyol és totalment viable, i a més permetria de distribuir aquest superàvit de maneres diferents, que sempre repercutirien directament en els ciutadans catalans.

Un superàvit apetitós. Segons l'estudi, aquests 13.097 milions d'euros que hauria estalviat Catalunya anant pel seu compte es podrien invertir bàsicament en tres línies, que es determinarien amb criteris polítics. Una primera opció seria apujar les pensions. Com explica Elisenda Paluzie, "quan analitzem les quantitats que paguen actualment els empresaris i treballadors en actiu catalans i les quantitats que reben els nostres pensionistes, s'observa una diferència anual de 2.500 euros respecte a les quantitats que correspondrien en relació amb les aportacions de Catalunya a la caixa de la SS, uns 174,2 euros mensuals per a una pensió mitjana de 704 euros".

Així doncs, si Catalunya disposés d'un sistema de Seguretat Social propi, amb el superàvit que acumularia podria apujar les pensions de jubilació i de viduïtat fins a 878 euros.

El sistema de pensions actual utilitza una metodologia de repartiment que implica que la Seguretat Social utilitza les cotitzacions que recapta en cada moment per fer front a les pensions que ha de pagar en el present. "Per aquesta raó, la transició d'un sistema centralitzat espanyol de Seguretat Social a un sistema propi català no implicarà cap més cost que aquells que es deriven de la negociació de transferència, com en qualsevol altra competència", sentència Paluzie.

Hi ha una segona opció per a gestionar el superàvit d'un hipotètic sistema de Seguretat Social català: fer caixa. Aquests 174,73 euros mensuals per pensionista de més es podrien destinar a crear un fons propi per a garantir la sostenibilitat del sistema a llarg termini. En només quatre anys, entre el 2004 i el 2007, el fons de reserva hauria rebut un ingrés de 13.097,2 milions d'euros.

I encara hi ha una tercera possibilitat política per a administrar aquest capital: reduir les càrregues fiscals a empreses i treballadors entre un 20% i un 25%. Una rebaxa que, en temps de crisi, seria de gran ajuda per a poder acomplir els projectes empresarials i perquè els treballadors disposessin de més renda cada mes. Amb tres opcions sobre la taula, els autors de l'estudi aclareixen que la gestió d'aquest superàvit és una decisió estrictament política, i que l'estudi només defineix una realitat a partir de dades oficials.

Més enllà dels cicles econòmics. Un altre punt interessant de l'estudi és que aporta dades sobre aquest dèficit fiscal neutralitzant els efectes dels cicles econòmics, és a dir, els moments d'expansió i de crisi. En aquest àmbit, els resultats menen a la mateixa conclusió: que es manté la situació de dèficit en qualsevol cas. Amb la neutralització del cicle econòmic, per al període 2004-2007 Catalunya obtindria un saldo negatiu entre les aportacions i les despeses realitzades per la Seguretat Social de 2.318 milions d'euros, l'1,18% del PIB català.

Una de les conclusions que extreu el Cercle d'Estudis Sobiranistes de l'estudi que ha encarregat a acadèmics és que "només gràcies a les cotitzacions que s'emporten de Catalunya, els espanyols poden percebre les seves pensions. Per això és clar que mai no deixaran que es trenqui la caixa única de la Seguretat Social. No seran tan rucs de deixar perdre els avantatges que representa l'espoliació permanent a Catalunya, també en l'àmbit de la protecció social", sentència Alfons López Tena. De fet, sense les aportacions de Catalunya al compte de la Seguretat Social de l'estat el fons de reserva espanyol no hauria estat superior a 4.500 milions d'euros per al període 2004-2007. Ras i curt, vol dir que la resta de l'estat no ha contribuït al superàvit global.

L'estudi se circumscriu a Catalunya, però els seus autors tenen la intuïció que, per les característiques demogràfiques i de mercat de treball, el País Valencià i les Illes, i en certa mesura Madrid, també són objecte d'espoliació en el terreny de la Seguretat Social.

Gemma Aguilera